

ROMANÄS NATURRESERVAT - FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN

Inledning

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under sommaren 1999 i samråd mellan Thomas Fasth (Pro Natura) och Tranås kommun. Reservatsutredningen innehåller förslag till avgränsning och skötselområden utifrån de värden som hittats för växter, djur och människor. Samråd har skett med kommunens representanter där kontaktpersoner har varit Jimmy Karlsson, Rolf Arfwidson och KarlHeinz Hallesius.

Övergripande mål

För området som helhet är målsättningen att bevara och hävda de värden som finns knutna till det strandnära odlingslandskapet med tillhörande lövhagar och skogsmarker. För friluftslivets behov ska stigar bevaras, stängselgenomgångar ordnas och lämpliga rastplatser finnas.

Hävd av åkermark och öppna kultiverade betsmarker ska ske som hittills genom att marken även fortsättningsvis brukas samt genom kontinuerlig röjning av sly. Vid arrendets utgång skall omförhandling ske så att användning av handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel inte längre tillåts. Strandridåer av skog skall bibehållas i nuvarande omfattning. Grova träd lämnas vid gallring då bara små virkesuttag ska ske för att hindra slyuppslag. Äldre träd på åkerholmar sparas likaså vid huggningar.

Skogsmarken ska ej brukas i traditionell mening utan utifrån biologiska behov hos särskilt krävande organismer knutna till döda och gamla träd. För de skogsområden som särskilda föreskrifter ej anges gäller den gröna skogsbruksplanen för Tranås kommun (bifogas). En ökad omloppstid gynnar både friluftslivet och rödlistade arter. Eventuella stigar hålls öppna och röjs vid behov. Lövinslaget bör i alla beståndsdelar gynnas.

Områdesbeskrivningar - skötselområden

Föreslagna skötselområden har delats in utifrån naturtyp, skötsel, särskilda naturvärden och geografisk avgränsning. Dispositionen har gjorts naturtypsvis, med en inledande generell beskrivning av naturtypen och skötseln. Särskilt värdefulla områden där rödlistade arter påträffats eller kan förväntas finnas, är fylligare beskrivna med återkommande underrubriker för naturvärden, bedömning och skötselinsatser i de fall dessa avviker från den generella skötselanvisningen. Till områdesbeskrivningarna hör en karta där nummer återfinns. A= åkermark; B= öppen betesmark; C= Strandskog; D= Lövhagar; E= Åkerholmar; F= Skogsmark. Löpnumrering har gjorts för varje naturtyp. Vissa beteckningar förekommer som flera delytor på kartan.

A1, A2; A3, A4 Åker

Generellt

Åkermarken var mer utbredd i början av 1900-talet men har därefter minskat. Idag är arealen åker och betesmark ungefär lika stor. Sanka delar och torrare hörn har omförts till betesmark. Åkermarken har varit betydligt blockrikare vilket framgår av talrika rösen i angränsande delar av betesmarken och på åkerholmar. Breda stenmurarar finns exempel på. Åkermarken sträcker sig inte ända fram till vattnet utan bryts av en ridå med strandskog. För närvarande odlas vallgräs på åkermarken.

Hävd av åkermark och öppna kultiverade betesmarker ska ske som hittills. Strandridåer av skog ska bibehållas i nuvarande omfattning. Grova träd lämnas vid gallring och virkesuttag får endast ske för att motverka uppväxt av sly.

B1, B2, B3, B4 Öppen betesmark

Generellt

Äldre åker dominerar de öppna betesmarkerna. Större delen av betesmarken har dock inte varit plöjd under senare årtionden. Inom B3 och B4 finns gamla åkerholmar varav den senare är trädklädd med lind som dominerande trädslag. Inom B2 förekommer flera sankapartier där vegetationen domineras av starrarter. Dessa delar betas i mindre omfattning. Inom B2 nära stranden finns äldre artrikare grässvålar. Slyväxt skymmer kulturspår.

Betesmarkerna skall även fortsättningsvis hävdas genom betning och kontinuerliga insatser för att förhindra slyväxt. Beteshagarnas trädskikt ska vårdas så floran och faunan knuten till gamla och döda träd gynnas. Detta innebär att vedtäkt ej får ske genom uttag av fallna och döda stammar, som istället ska forslas undan till närliggande skogspartier.

B2 öppen hagmark söder om Romanäs gård

Beskrivning

Närmast söder om Romanäs är marken uppodlad. I de sankaste delarna har marken återgått till kärr och sankängar alltmer eftersom diken grott igen och inte längre ger någon dränerande verkan. Marken har betats sedan mer än 50 år tillbaka och idag upplåts marken åt ett 50-tal betande ungdjur. I sydväst, nära stranden, finns äldre grässvålar på friskare mark med ganska rik flora. Här sågs bl a sommarfibbla, rödkämpar och ängsvädd. I sankare mark förekommer lågstarrängar med riklig förekomst av plattstarr. Riktigt blöta partier, sumpkärr, har glesare vegetation av högstarr och sjöfräken. En bit innanför stranden och utmed västra kanten mot en åker finns ek, ask och utbredda busksnår med hagtorn och hassel. I de sankare markerna växer rikligt med ung al även om de inte bildar något kompakt slyskikt.

Odlingsspåren är många även om vegetationen döljer dem. En stenmur kantar åkern i väster. Odlingssrösen förekommer och nära stranden finns en stensatt fästing.

Naturvärden

Starrängarna påminner om den naturliga kärrmarken som föregick uppodlingen och delar av grässvålarerna har betydligt mer än ett halvsekels kontinuerlig hävd bakom sig. Inga tydliga spår av gödsling visar sig i vegetationens sammansättning. De blötaste delarna har visst värde för häckande våtmarksfåglar. I kanten av starrmarken står en gammal jolster och en stam har fallit omkull. De grova ekarna börjar bli biologiskt högtintressanta. På barken växer bl a hjämbrosklaven (*Ramalina baltica*). Skuggande buskage är negativt.

Åtgärder

Slyröjning skall intensifieras och de grova ekarna frihuggs. Utmed stenmuren ska buskagen av hagtorn glesas ut så muren blir mer synlig. Äldre hasselbuskage och grova träd sparas.

C1, C2, C3 Strandskog

Generellt

I anslutning till åkermarker som gränsar till Sommen finns lövridåer närmast stranden. Trädsiktet är ungt-medelålders och blandat av asp, al, pil, ek och björk. Strandskogen skall bestå i nuvarande omfattning och inga ytterligare skötselåtgärder krävs.

D1, D2, D3, D4 Lövহার

Generellt

Lövহারarna som betas är belägna kring bergkärnor och branter. De har ett övervägande tätt trädskikt. Åldern varierar stort inom bestånden. D4 domineras av äldre björk där delar av en tidigare björkallé ingår. D1 och D2 har ek som dominant i trädskiktet men ett rikligt inslag av lind. Inom delar av D1 dominerar tall. Grässvåarna erbjuder få ängsväxter utan värdena är knutna till trädskiktet där gamla ekar och lindar samt döda äldre björkar är främsta företrädarna. Betestrycket skall bibehållas.

D1 Ekhage, Romanäset

Beskrivning

Västra delen av Romanäsets sydspets är till större delen en trädklädd betesmark. Delar av området har varit odlingsmark under förra hälften av seklet men ingår nu i betesfällan som kultiverad öppen betesmark. Stora röjningsrösen i branter i anslutning Trädskiktet är tätt av främst ek. Närmast stranden dominerar ibland tallskog. I branter förekommer en hel del lind, ibland som enda träd. Medelålders skog dominerar trädskiktet men inslaget av äldre och även grova träd är stort. Buskskiktet är rikt utbredd av främst en men vanliga är också hassel och hagtorn. Vegetationen är frisk ängstyp men i tallskogen torr ristyp.

Naturvärden

Inom området går att urskilja flera delområden med särskilt höga naturvärden. Längst i söder finns en liten glänta intill stranden. En lutande håll täcks bitvis av ett tunt jordtäckle där ett glest buskskikt av små enar har rotat sig. Betesdjuren söker sig hit för att dricka och trampar upp en del jordblottor. Vegetationen utgörs av fårsvingelhed med förekomst av kattfot och knägräs m fl indikatorarter på ögödsblad och kontinuerligt hävdad grässvål. Några torra gamla tallar i kanten mot gläntan är solexponerade och utgör lämpliga substrat för vedinsekter. En liten rasmark hyser äldre levande tallar där tallticka finns.

En östvärd brant i anslutning till branten är bevuxen av lind med flera senvuxna träd. På dem växer rikligt av porlav och lite lunglav. En ihålig grov naturlig lindstubbe hyser mulm och på kvarsittande bark växer platt fjädermossa. På annat håll i området sågs brun nållav på en senvuxen och ihålig lindstam. Den största samlade förekomsten av lind i området är en längre östvärd brant i nordost som innehåller en del gamla träd och nerfallna stammar.

Det äldsta trädet i området är en helt ihålig ek med blott en meter i diameter. En stor del av trädet är dött men barken är kvar och några kvistar bär löv. Den grovsprickiga barken liksom den rikliga påväxten av rödlistade skorplavar antyder hög ålder. Rikligt förekommer skuggorangelav men också gul dropplav och brun nållav har här sina rikaste lokaler på Romanäs. I håligheter lever en liten trädmyra (*Lasisus* sp).

Andra särskilda kvalitéer är god tillgång på döda björkar där vedsvampar utgör värdefulla substrat för vedinsekter. Liggande död ved finns också i ganska stor mängd men grövre stammar av ädellövträd har tyvärr tagits tillvara till största delen. Gamla senvuxna tallar på tunt jordtäckle finns nära västra stranden och äldre ekar med rötangrepp av svavelticka finns

spridda i hagmarken. Äldre hassel med död ved förekommer på flera håll. En orangelav (*Caloplaca* sp) påträffades på en död gren med kvarsittande bark.

Bedömning

Mycket höga naturvärden knutna till gammal ek, lind och tall samt till döda björkar. Förekomsten av en handfull rödlistade arter av lavar är en första indikation på betydligt fler arter av särskilt krävande hållevande insekter. Betespåverkan har funnits kontinuerligt under lång tid men trädskiktet har gradvis tätat av en yngre trädgeneration. Buskskiktet av en är bitvis så tätt att sikten mellan träden är obefintlig. Den öppna gläntan med naturlig grässvål är mycket värdefull att bibehålla som ett av de få exemplen som finns på hela Romanäs.*

Åtgärder

En kraftig gallring i det unga trädskiktet skall senast inom tre år genomföras i stora delar av hagmarken. Buskskiktet glesas ut för att få fram gläntor med större ljusinsläpp. I en första etapp reduceras barrträdens antal. Alla senvuxna träd i den strandnära delen av skogsbeteskaraktär lämnas utan åtgärd. Döda och liggande träd skall sparas. Vedtäkt får alltså inte förekomma. Hälften av de gallrade tallstammarna lämnas kvar i hagmarken. En studie av insektslivet bör inriktas på ihåliga ekar och döda björkar för att förbättra kunskapen om den lägre faunan.

D2.3 Ek-lindhage på Romanäset

Beskrivning

Östra delen av Romanäsets sydspets är ganska kuperad och ganska blockrik. Höga bergknallar ger området denna brutna karaktär. Kring dessa finns ett ganska tätt blandat trädskikt av ek och lind. Till området hör även några av åkermark omslutna holmar. I norra delen växer även en hel del oxel och björk. Trädskiktet innehåller många grova träd av ek. Dominerande delen av ekbeståndet är äldre än 100 år med en handfull individer som som åtminstone är 300 år gamla. Buskskiktet är inte så utbrett utom i norr där flera stora hasselbuketter med grova stammar förekommer intill odlingsrösen. Större stenrösen vittnar om sentida uppodling i betesmarken som idag används som kultiverad betesmark. Vid stranden växer en del videbuskar.

Naturvärden

Flera ekar i hagmarken har mycket hög ålder. En grov ek med 4,5 meter i omkrets är kanske den grövsta i Romanäs med en ålder av minst 300 år. Ekjätten står i brynet mot åkermarken har tappat flera grova grenar vilka tack vare solexponeringen har varit goda kläckplats för långhorningars larver. Själva eken skuggas däremot lite av lind och lönn. En ek som nästan når 4 meter i omkrets är sannolikt bara hälften så gammal men har ändå utvecklat håligheter som den blanksvarta trädmyran (*Lasius fuliginosus*) tagit i anspråk.

Bedömning

Området har mycket högt naturvärde tack vare hög ålder hos flera mycket grova ekar. Även gamla hasselstammar har betydelse för mångfalden.

Åtgärder

Punktinsatser för att frihugga grova ekar skall göras inom 2 år där lind och lönn tas bort framför Romanäs grövsta (?) ek. Stammarna lämnas i brynet till nytta för vedinsekter. Förekomsten av vedinsekter dokumenteras genom att placera fällor intill eken.

D4 björkhage väster om Romanäs

Beskrivning

Den betade björkhagen väster om Romanäs har ett ganska gammalt och glest trädskikt. Bitvis ger yngre underväxande träd ett tätt krontak. Här finns förutom björk även ask, alm, ek, fågelbär och al. Ett par grova ekar står i kanten mot åkermarken. Närmast stranden växer mest tall. Nyponbuskar bildar närmast sammanhängande ruggar i gläntor. Hasselbuskar växer tätt samman i norr. Rödvenäng dominerar under trädskiktet.

Naturvärden

De äldsta björkarna med grovsprickig bark är över 100 år gamla. Sotlaven trivs på sådant substrat. Tillgången på död ved är god. Av särskilt värde är förekomsten av grova björk-högstubbar där fnösketickans fruktkroppar utgör viktiga yngelkammare för vedinsekter. Ängsväxter som jungfrulin, solvända och prästkrage förekommer i torrare och ljusa gläntor.

Bedömning

Björkhagen har tidigare bedömts hysa vissa värden med utgångspunkt från fältskiktet. Med hänsyn till trädskiktets kvaliteter, främst knutet till gammal och död björk, är naturvärdet dock högre.

Åtgärder

Nerfallna björkstammar lämnas kvar till nytta för vedinsekter. Under 2001 genomförs buskröjning av nypon för att bibehålla de örtrika delarna av grässvålarna. Insektslivet bör närmare studeras med hjälp av fällor.

E1 Åkerholmar

Generellt

Åkerholmarna i nordöstra delen är högst en ½ ha stora. De större är trädklädda med övervägande ungt löv men med inslag av äldre träd. Äldre träd på åkerholmar sparas och gallring sker endast för att motverka uppkomsten av sly. Betetrycket skall bibehållas.

F1, F2, F3, F4, F5, F6, F7, F8, F9 Skogsmarken

Generellt

Skogsmarken i norra delen är barrbevuxen där tall är dominerande trädet. Terrängen är bitvis brant med naturskogsprägel i äldre bestånd närmare Sommen (F2). Större delen av skogsmarken är påverkad av skogsbruk där yngre barrplanteringar intar stora arealer längst i norr (F5) och hindrar tidigare utsikter från högsta punkten mot Sommen.

Inom norra delen har mindre delar lämnats och ett par områden med naturvärden har urskilts inom ungslogen. Dels en liten lövklädd brant (F7), dels en liten hållmarksskog (F8). Äldre brukad barrblandskog och äldre tallöverståndare som lämnats i större antal vid avverkning (F3) utgör trevliga skogar för friluftsliv. Av särskilt värde för djurlivet är den obebodda delen av Romanö (F1) med både bevarad karaktär av betesskog och riklig tillgång på död lövved.

För skogsmarken gäller kommunens gröna skogsplan och de nya begreppen för gröns skogsplanläggning skall tillämpas enligt följande: F7 målklassas som naturvård delvis med skötsel, medan F2 och F8 klassas som naturvård med fri utveckling. Kombinerade mål bör gälla för F3, F6 och F9 där värden för såväl det fasta som rörliga friluftslivet vägs in till lika stor del. F4 och F5 kan brukas som skogsmark med god naturhänsyn.

Befintliga soptippar i norra delen skall återställas inom 3 år genom att ej nedbrytbart material forslas bort.

F1 Ö utanför Romanäs

Beskrivning

Den största av öarna söder om Romanäs tillhör kommunen. Den är blockig och höjer sig som högst ett 10-tal meter över Sommen. Västra delen är flack och med fuktigare mark. Ett smalt sund skiljer ön från Romanö. Namngivningen av öarna har skiftat under åren. Tegelön är ett gemensamt namn för bägge öarna medan namnet Fårön använts för den större obebodda ön som ägs av kommunen. Tidigare har även Koön använts som namn. Ön är beklädd av blandskog där tall och björk dominerar. Lövinslaget är särskilt stort i väster där även al förekommer rikligt och trädskiktet är glest och luckigt. Här förekommer även en grov knäckepeil och en ung lind. Centralt på ön finns ett stråk där gran dominerar. Över hela ön finns gott om fågelspridda små fågelbärsträd. Det dominerande trädskiktet är medelålders. Grövre träd av al, björk och tall bildar en äldre trädgeneration. Kring öns högsta punkt i öster finns en grupp grova tallar. I västra delen finns de flesta äldre björkarna. Ett drygt 10-tal träd här är grova. Vegetationen i fältskiktet domineras av blåbär, piprör, kruståtel och i väster tuvtåtel. Inslaget av örnbräken, hallon och nässlor är bitvis stort. Lågvuxna örter dominerar i det smala stråket där granen är dominerande.

Naturvärden

Det mycket rika inslaget av död ved främst av stående björk-högstubbar gör området attraktivt för vedsvampar och -insekter. Fruktkroppar av björk- och fnösketicka är perforerade av larvers utgångshål. Nedfallna stamdelar är oftast starkt murkna. Hackspettar, troligen spillkråka, har attackerat torrträd av al på jakt efter småkryp. De levande grova lövträden är så gamla att håligheter börjar utbildas i grenarr vilket snart gör dem lämpliga för andra, hållevande insekter. Även tall kan hysa krävande arter av insekter. På östra sidan finns en

blixtskadad tall där delar av stammens bark är bortfläkt och den blottade veden rötskadad. Några nyligen kullblåsta tallar utgör för övrigt inslaget av död tallved. Av särskilda signalarter noterades lite sotlav växande på grovbarkig björk.

Bedömning

Floran på ön befinner sig i en förändringsprocess där den tidigare betespåverkan från nöt och färbete har avlösts av en mer tätstammig medelålders självgallrad skog. Tydligast prägel har ännu den västra ön där lövet dominerar. De gamla träden som var uppväxta under betestiden är nu kringväxta av en yngre generation. Utan tvivel har ön i dagsläget nyckelbiotopskvalitet.

Åtgärder

Tills vidare skall inga åtgärder genomföras. Floran på ön skall inventeras senast år 2001 varefter skötselplanen ses över i detta avseende.

F2 Bergbranter väster om Romanäs

Beskrivning

Västvända bergbranter som är barrskogsklädda. Tall dominerar på tunt jordtäckte och strandnära torra delar. Naturskogsprägel råder bitvis. I branter förekommer även en hel del asp. Ris och gräs utgör dominerande delar av fältskiktet. Nedanför rasmarker finns även rikare partier där dessa ersätts av örter.

Naturvärden

Det rika inslaget av gammal tall och död tallved i solexponerade lägen gör området attraktivt för specialiserade vedinsekter. Grova torrakor och lågor i olika nedbrytningsgrader förekommer främst på udden längst i söder. Stora utgångshål på tallågor antyder yngelplats för raggbocken. I rasbranter förekommer även asplågor som är helt ihåliga. Bergväggarna är sprickrika och erbjuder underlag för kruskalkmossa.

Bedömning

Området är det mest naturskogslika på Romanäs och med hänsyn till storleken och förutsättningar att hysa riktigt stora rariteter är naturvärdet mycket högt.

Åtgärder

Inga särskilda åtgärder behövs för att bevara naturvärdet. All död ved i området lämnas. En gammal soptipp från tiden då sanatoriet var verksamt innehåller allt från komposterbart material till rostiga metallföremål. Allt icke komposterbart material skall avlägsnas inom tre år.

F7 Rasbrant vid gränsen till sommarstugor

Beskrivning

En liten rasbrant med lövskog vid gränsen mot sommarstugor på Röhällas mark. Ask och ek dominerar. Av den senare finns en del medelgrova, spärrgreniga träd. I övrigt märks bl a oxel, getapel och rikligt av skogstry i buskskiktet. Lågörtvegetation dominerar fältskiktet. Rasbranten gränsar till en granplantering med drygt manshöga träd.

Naturvärden och Bedömning

Området bjuder på lite rikare underlag där gott om blåsippa och fällmossa klär mark respektive block, vilket ger vissa naturvärden

Åtgärder

Ekar som är underväxta av granplantor frihuggs senast 2001.

F8 Hällmarkstallskog

Beskrivning

Längst i väster har en hällmarkstallskog lämnats orörd då kringväxande skog höggs ner. Skogen är gammal med enstaka träd nära 200 år gamla. Rasbranten nedanför hällmarken innehåller hassel.

Naturvärden

Det rika inslaget av senvuxna gamla tallar tillsammans med en hel del nerfallna stammar och torrakor är områdets främsta värde. På en nerfallen torraka sågs ladlav.

Bedömning

Tallskogen utgör ett komplement till föregående delobjekt. Med dess goda tillgång på gammal död tallved med rödlistad lav är naturvärdet högt.

Åtgärder

Fri utveckling

F9 Lövskog intill sommarstugor

Beskrivning

Ett litet lövområde intill infarten till Romanäs marker innehåller mest al och ask. Terrängen sluttar svagt och källor ger upphov till högt markvatten. Beståndet är gallrat, välkött och ganska ungt. Hassel växer på lite torrare mark. Lågörter dominerar fältskiktet. Ormbär förekommer. Det är ganska gott om liggande klena stamdelar och grenar.

Åtgärder

Med tanke på närliggande bebyggelse och friluftslivets intressen är det önskvärt med en ljusare prägel varför området även fortsättningsvis bör gallras.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Romanäs är lätt att nå med bil och det är väl skyltat från Tranås. Området är också välbesökt. Flera parkeringsmöjligheter finns men det saknas en given utgångspunkt där information om områdets värden skulle kunna möta besökaren. Tillgängligheten är annars god tack vare de många stigarna och att genomgångar finns där stängsel annars vore ett hinder. Att nå till Romanäs vattenvägen är svårare då allmän angöringsplats saknas. Närmast nordväst om Romanäs finns sommarstugor. Vid Stranden finns inom kommunägd mark bryggor med båtplatser för privat bruk. Någon särskild badplats saknas men strax norr om kommunens mark finns en badplats öster om sanatoriet. Iordningsställda rastplatser saknas varför det finns flera spontant anlagda eldplatser på Romanäs.

För att öka tillgängligheten för nya besökare ska en p-plats med informationstavla ordnas förslagsvis i norra delen av björkhagen intill vägdelningen mellan Sanatoriet och gården. Alternativt kan mark på andra sidan Romanäsvägen användas. Stigar och stängsel-genomgångar ska underhållas och diskreta men tydliga skyltar kan lämpligen ange namn på stigar eller platser dit dessa leder sätts upp. Risken för att värdefulla substrat för vedinsekter går till spillo ska stävjas med hjälp av strategiska informationsskyltar som talar om värdet med död ved i skogen. I övrigt kan enklare rastplatser ordnas med hjälp av stammar från träd som gallras ur betesmarken.

Frågan om lämpliga rast- och eldningsplatser liksom en eventuell angöringsplats för båtar föranleder ytterligare diskussion med berörda parter. Möjlighet finns att samordna dessa åtgärder med pågående turistprojekt i närområdet.

Uppföljning/utvärdering

Skötselinsatser och skötselplan skall utvärderas vart tionde år från beslutsdatum

Växtinventering på Romanäs den 27 augusti 1999

Träjon	<i>Dryopteris filix-mas</i>
Stensöta	<i>Polypodium vulgare</i>
Gran	<i>Picea abies</i>
Lärk	<i>Larix</i>
Tall	<i>Pinus sylvestris</i>
En	<i>Juniperus communis</i>
Asp	<i>Populus tremula</i>
Vårtbjörk	<i>Betula pendula</i>
Glasbjörk	<i>Betula pubescens</i>
Klibbal	<i>Alnus glutinosa</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>
Ek	<i>Quercus robur</i>
Rödek	<i>Quercus rubra</i>
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>
Bergsyra	<i>Rumex acetosella</i> var <i>acetosella</i>
Tjärblomster	<i>Lychnis viscaria</i>
Vitsippa	<i>Anemone nemorosa</i>
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>
Kärleksört	<i>Sedum telephium</i> ssp <i>maximum</i>
Måbär	<i>Ribes alpinum</i>
Nyponros	<i>Rosa dumalis</i>
Hartsros	<i>Rosa villosa</i> ssp <i>mollis</i>
Blodrot	<i>Potentilla erecta</i>
Smultron	<i>Fragaria vesca</i>
Daggkåpa	<i>Alchemilla spec.</i>
Vildapel	<i>Malus sylvestris</i>
Rönn	<i>Sorbus aucuparia</i>
Oxel	<i>Sorbus intermedia</i>
Trubbhagtorn	<i>Crataegus monogyna</i>
Sötkörsbär	<i>Prunus avium</i>
Hägg	<i>Prunus padus</i>
Sötvedel	<i>Astagalus glycyphyllos</i>
Harsyra	<i>Oxalis acetosella</i>
Skogsnäva	<i>Geranium sylvaticum</i>
Glansnäva	<i>Geranium lucidum</i>
Stinknäva	<i>Geranium robertianum</i>
Jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i> (TF)
Lönn	<i>Acer platanoides</i>
Lind	<i>Tilia cordata</i>
Fyrkantig johannesört	<i>Hypericum maculatum</i>
Viol	<i>Viola spec.</i>
Solvända	<i>Helianthemum nummularium</i>

Bockrot
Lingon
Gullviva
Ask
Gulmåra
Flenört
Ärenpris
Vanlig ögontröst
Höskallra
Rödkämpar
Svartkämpar
Ängsvädd
Blåklocka
Stor blåglocka
Gullris
Kattfot
Prästkra
Sommarfibbla
Gråfibbla
Liljekonvalj
Ormbär

Fårsvingel
Darrgräs
Vårbrodd

Plattstarr

Pimpinella saxifraga
Vaccinium vitis-idaea
Primula veris
Fraxinus excelsior
Galium verum
Scrophularia nodosa
Veronica officinalis
Euphrasia stricta var *stricta*
Rhinanthus serotinus ssp *vernalis*
Plantago media (TF)
Plantago lanceolata
Succia pratensis (TF)
Campanula rotundifolia
Campanula persicifolia
Solidago virgaurea
Antennaria dioica
Leucanthemum vulgare
Leontodon hispidus
Hieracium pilosella
Convallaria majalis
Paris quadrifolia

Festuca ovina
Briza media
Anthoxanthum odoratum

Carex disticha (TF)

(TF) = ur Tomas Fast's "Romanäs, beskrivning av områden med särskilt höga naturvärden".